

Kwaliteitshandboek
Afdeling
Schermvliegen
(2007)

Vastgesteld door het bestuur van de afdeling Schermvliegen

11 december 2007

Inhoudsopgave

1	Definities en afkortingen	1
1.1	Definities	1
1.2	Afkortingen	1
2	Algemeen	2
2.1	Inleiding	2
2.2	Organisatie Afdeling Schermvliegen	2
2.3	Taken Afdeling Schermvliegen	5
2.4	Doelstelling Afdeling Schermvliegen	6
2.5	Doelstelling van het kwaliteitshandboek	6
2.6	Verklaring kwaliteitsbeleid Afdeling Schermvliegen	7
2.7	Toezicht	7
2.8	KNVvL erkende opleidingsinstanties bij de Afdeling Schermvliegen	7
2.9	KNVvL erkende verenigingen bij de Afdeling Schermvliegen	7
3	Vluchtuitvoering	8
3.1	Algemeen	8
3.2	Lokale vluchten	8
3.3	Overlandvluchten	8
3.4	Lesvluchten	8
3.5	Wedstrijdvluchten	8
3.6	Introductievluchten	8
3.7	Loggegevens	8
4	Brevet- en ervaringseisen	9
4.1	Algemeen	9
4.2	Brevet- en ervaringseisen voor schermvliegers	9
5	Trainings- en bekwaamheidseisen	10
5.1	Algemeen	10
5.2	Training en bekwaamheid van de schermvlieger	10
5.3	Training en bekwaamheid van de instructeur	10
6	Kwaliteit	11
6.1	Kwaliteitssysteem	11
6.2	Handboeken, reglementen en richtlijnen	11
6.3	Kwaliteitscontrole	12
7	Veiligheid	14
7.1	Algemeen	14
7.2	Veiligheid van het schermvliegtuig	14
7.3	Veiligheid van de schermvliegpiloot	14
7.4	Veiligheid in de omgeving van het schermvliegtuig	14
7.5	Veiligheid op het schermvliegliefterrein	14
7.6	Gedragcode	15
8	Titel en inwerkingtreding	16
	Appendix A: Opleidingsschema tot en met het instructeursniveau	17
	Appendix B: Organisatie KNVvL en afdeling	18

1 Definities en afkortingen

1.1 Definities

Onder schermvliegen wordt verstaan: het zich verheffen in de lucht met behulp van een niet-gemotoriseerd vliegtuig, zwaarder dan lucht, zonder overwegend stijve constructie, waarvan het vleugelprofiel zich vormt door de druk van de aanstromende lucht, het welk door middel van een lijnenset verbonden is met de piloot. Bij het schermvliegen kan de start worden uitgevoerd door van een hellend vlak af te lopen, dan wel door middel van een lierinstallatie voortgetrokken te worden.

Onder de term schermvliegen worden alle luchtsportdisciplines gevat die bekend staan onder de naam parapente (F), paragliding (E), Gleitschirmvliegen (D), en valschermzweven.

1.2 Afkortingen

AS	- Afdeling Schermvliegen
ABS	- Afdelingsbestuur Schermvliegen
AIC-B	- Aeronautical Information Circular, series B
ALV	- Algemene Ledenvergadering
CEN	- Comité Européen de Normalisation
CIVL	- Commission Internationale de Vol Libre
CT	- Commissie Terreinen
DHV	- Deutsche Hangglider Verband
EAS	- Europe Air Sports
EHPU	- European Hang Gliding and Paragliding Union
FAI	- Federation Aeronautique Internationale
HB	- Hoofdbestuur
IVW	- Inspectie Verkeer en Waterstaat
ICAO	- International Civil Aviation Organisation
KEI	- KNVvL Examinering Instituut
KNVvL	- Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart
NOC/NSF	- Nationaal Olympisch Comité/Nederlandse Sportfederatie
PR	- Public Relations
SRZ	- Special Rule Zone
TC	- Technische Commissie
VFR	- Visual Flight Rules
V&W	- Ministerie van Verkeer en Waterstaat

2 Algemeen

2.1 Inleiding

Schermvliegers zijn mensen die regelmatig de vrijheid ervaren. Een gevoel van vrijheid dat deze, wellicht meest elementaire vorm van vliegen, zijn bijzondere charme geeft. Een gevoel van vrijheid ook, dat bijzonder diep kan zijn.

Helaas is in iedere samenleving geen vrijheid mogelijk zonder rekening te houden met anderen. Schermvliegers zullen zich daarom aan een geheel eigen set van regels moeten houden, om de veiligheid van anderen en van henzelf te verzekeren en schade of hinder te voorkomen. In de loop der jaren heeft het schermvliegen zich vanuit een pioniersfase ontwikkeld tot een volwassen luchtsport met voldoende kennis en vaardigheden om zich te kunnen vergelijken met iedere andere luchtsport. In het voorliggende Kwaliteitshandboek van de Afdeling Schermvliegen wordt deze kennis in regels op papier vastgelegd. Het zijn de regels die iedere schermvlieger uit ervaring kent en die zich in de praktijk ruimschoots bewezen hebben. Het bezit van deze regels is echter slechts de helft van het kwaliteitssysteem, het handelen conform deze regels en de borging daarvan vormen de noodzakelijke completering.

Het Kwaliteitshandboek van de Afdeling Schermvliegen wil echter meer betekenen. Het Handboek in feite een taakstelling voor het bestuurlijke apparaat. Het is de bedoeling om samen met alle schermvliegers de veiligheid en maatschappelijke acceptatie van de schermvliegsport in stand te houden en daar waar nodig te verbeteren.

Vandaar de uitnodiging om de tekst van dit handboek te lezen als een leidraad voor het eigen handelen om de eigen vrijheid en veiligheid ook in de toekomst zeker te stellen.

2.2 Organisatie Afdeling Schermvliegen

De Afdeling Schermvliegen (AS) is bij de KNVvL een orgaan conform artikel 2 lid 1 van de statuten van de KNVvL en vormt als zodanig de Afdeling Schermvliegen.

De KNVvL heeft een eigen en autonome bevoegdheid ten aanzien van het vliegen met onder meer schermvliegtuigen in Nederland. Die bevoegdheid wordt ten aanzien van schermvliegtuigen veelal uitgeoefend door de Afdeling Schermvliegen.

De voorzitter en de leden van het Afdelingsbestuur Schermvliegen (ABS) worden in de ledenvergadering gekozen, volgens de regels vastgelegd in het Afdelingsreglement Schermvliegen. Het ABS is de spreekbuis van de aangesloten leden naar het Hoofdbestuur (HB) van de KNVvL en naar de rijksoverheid. Communicatie naar externe instanties geschiedt te allen tijde in samenwerking met, overleg met of met instemming van het hoofdbestuur conform artikel 13 lid 3 en 4 van de statuten van de KNVvL.

De organisatie van de Afdeling Schermvliegen bestaat uit:

- Het afdelingsbestuur.
- Werkgroepen en commissies.
- Erkende opleidingsinstanties.
- Aangesloten verenigingen.
- Individuele schermvliegers.

De Afdeling Schermvliegen is de overkoepelende organisatie boven de leden, de verenigingen en de opleidingsinstanties. De verenigingen en opleidingsinstanties zijn bevoegd zelfstandig te opereren wat betreft het schermvliegen en dragen volledige verantwoording. De opleidingsinstanties geven onderricht en zijn als zodanig erkend door de Afdeling Schermvliegen. Opleidingsinstanties hebben geen stemrecht in de afdeling. Opleidingsinstanties kunnen gecombineerd zijn met een vereniging of schermvliegclub. In een schermvliegclub vliegen over het algemeen leden van de Afdeling Schermvliegen. De taken van de afdeling betreffen zaken die het verenigingsbelang overstijgen.

De vereniging of schermvliegclub of de opleidingsinstantie is de plaats waar daadwerkelijk het schermvliegen plaats vindt en ze beschikt over terreinen, materiaal, technici, liermensen, kabelrijders enz. De verenigingen hebben de verenigingsstructuur en hebben daarmee rechtspersoonlijkheid. Schermvliegclubs beschikken over vliegfaciliteiten maar hebben geen dienstdoende instructeurs. Opleidingsinstanties, die ook onderdeel kunnen vormen van verenigingen, beschikken over dienstdoende instructeurs.

Werkgroepen en commissies binnen de Afdeling Schermvliegen worden al dan niet op ad hoc basis ingesteld door het ABS. De commissies treden op namens de afdeling. Het ABS is eindverantwoordelijk voor het beleid binnen de afdeling, dus ook voor de commissies. De huidige commissies zijn:

- Examencommissie
- Kaderscholingscommissie
- Boekcommissie
- Technische commissie
- Redactie B-lijn
- PR commissie
- Wedstrijdcommissie
- Terreinencommissie
- Soarcommissie
- Sanctiecommissie
- Verzekeringscommissie
- Veiligheidscommissie (ledenraadcommissie)

Examencommissie

- Het aankondigen van het theorie-examen schermvliegen
- Het organiseren van het theorie-examen schermvliegen
- Het toezien op het goede verloop van het examen
- Het vaststellen van de uitslag van het theorie-examen schermvliegen
- Het bekendmaken van de uitslag van het theorie-examen schermvliegen

Kaderscholingscommissie

- Het organiseren van kaderinstructie en – bijscholingsdagen
- Het organiseren van de opleiding voor instructeurs
- Het opstellen van nieuwe eisen voor instructeurs en hulpinstructeurs
- Het adviseren van het ASB ten aanzien van de opleidingsplannen voor de diverse brevetten en aantekeningen.

Boekcommissie

- Het opstellen en bijstellen van het handboek schermvliegen

Technische commissie

- Inventariseren en zonodig zelf opstellen van normen voor de schermvlieguitrusting zoals helmen, lieren, afkoppelsystemen, schermvliegtuigen, harnassen, reddingssystemen en in de toekomst ook andere materialen
- Het vaststellen namens het ABS van de instanties in Nederland die bevoegd zijn schermen te keuren
- Technische ontwikkelingen in de schermvliegsport volgen via literatuur, vakbeurzen, etc.
- Minimaal eenmaal per jaar aan leden van de afdeling de mogelijkheid bieden om de lierinstallatie te laten keuren

Redactie B-lijn

- Om de drie maanden redigeren en produceren van afdelingsblad B-lijn
- Advertentieacquisitie

PR commissie

- Opstellen en bijhouden PR-beleid
- Informatieset voor nieuwe leden (bij eerste uitgave alle leden)
- Presentatie op beurzen, infomarkten e.d.
- Perscontacten, persberichten (bij ongevallen, altijd i.s.m. de voorzitter)
- Beheer van de website (Webmaster i.s.m. Portefeuillehouder PR)

Wedstrijdcommissie

- Wedstrijdreglementen opstellen en bijhouden aan de hand van de FAI-regels
- Organisatie Nederlandse kampioenschappen Lier
- Organisatie Nederlandse kampioenschappen Precisie
- Organisatie Nederlandse Kampioenschappen Bergvliegen
- Overlandcompetities organiseren
- Adviseren teamsamenstelling internationale kampioenschappen
- Beheer van de doelschijf van de Afdeling

Terreinencommissie

- Lokaliseren geschikte gebieden (buiten aanvliegeroutes en dergelijke)
- Vergunningen tot gebruik bij beheerders terreinen verkrijgen
- Toestemming autoriteiten in Nederland regelen (i.s.m. voorzitter van de Afdeling en hoofdbestuur KNVvL)
- Juridische aspecten van gebruik van terreinen onderzoeken en regelen
- Losbladig stekkenboek samenstellen, en bijhouden

Sanctiecommissie

- Het doen van onderzoek naar de door het bestuur of ledenraad aangedragen schending en in voorkomend gevallen opleggen van een sanctie in overeenstemming met het Sanctiereglement Afdeling Schermvliegen

Verzekeringscommissie

- Het verzamelen van informatie over de verzekeringen van de leden van de vereniging schermvliegen in hun hoedanigheid als schermvlieger en in het bijzonder voor instructeurs, hulpinstructeurs en tandempiloten
- Het opstellen van voorstellen tot het verbeteren van de verzekeringen van de leden van de vereniging schermvliegen in hun hoedanigheid als schermvlieger en in het bijzonder voor instructeurs, hulpinstructeurs en tandempiloten

Veiligheidscommissie

- Verzamelen en archiveren van voorvalmeldingen
- Het natrekken van geruchten over niet-gemelde incidenten die op andere wijze onder de aandacht van de commissie worden gebracht
- Het reconstrueren en analyseren van ernstige ongevallen en van ongevallen waaruit algemene lering valt te trekken
- Het bijhouden van de statistische gegevens van alle gemelde incidenten
- Het publiceren in de B-lijn en op de website van de afdeling, anoniem, van de analyses die leerzame situaties opleveren

- Het publiceren in de B-lijn en op de website van de afdeling van de statistische gegevens verkregen uit alle meldingen
- Kader(bij)scholing op gebied van veiligheid verzorgen

Kwaliteitscoördinator

- Instandhouden en periodiek toetsen van het kwaliteitssysteem
- Toetsen uitvoering en handhaving van het kwaliteitssysteem
- Het uitvoeren van kwaliteitsaudits

De Afdeling Schermvliegen wordt bijgestaan door het secretariaat van de KNVvL, dat op basis van afspraken werkzaamheden voor de afdeling verricht. Het takenpakket van het secretariaat is algemeen van aard en omvat alle werkzaamheden op het gebied van administratieve ondersteuning. Het hoofdbestuur van de KNVvL verleent bestuurlijke en operationele ondersteuning.

De organisatie van de Afdeling Schermvliegen is weergegeven in appendix B.

2.3 Taken Afdeling Schermvliegen

De taak van de Afdeling Schermvliegen, als onderdeel van de KNVvL, is complementair aan de taak van de KNVvL als koepel. De taak van de Afdeling Schermvliegen omvat:

- Het behartigen van de belangen van de leden van de Afdeling
- Regeling en coördinatie van activiteiten die de gehele schermvliegerij aangaan
- Het verlenen van ondersteuning aan de verenigingen
- Promotie en Representatie van het schermvliegen
- Secretariaatstaken

Het behartigen van de belangen van de leden van de Afdeling

De Afdeling Schermvliegen behartigt de belangen van de schermvliegers, direct of via het Hoofdbestuur van de KNVvL bij de Europese Unie, de nationale overheid, en de lagere overheden op alle terreinen die het schermvliegen betreffen en met name ten aanzien van de wet en regelgeving die het schermvliegen betreffen en met name de luchtruimstructuur inzake het medegebruik van o.a. militaire (luchtvaart)gebieden (CTR's) en het beoefenen van schermvliegen hierin.

Regeling en coördinatie van activiteiten

De Afdeling Schermvliegen heeft een aantal uitvoerende taken. Deze liggen vooral op het terrein van veiligheid en instructie, examens, inspectie, technische zaken, medische zaken, verzekeringen, wedstrijden en andere sportieve zaken, terreinen voor het vliegen. Het ABS laat zich op deze terreinen bijstaan door bovenstaande commissies. De Afdeling Schermvliegen verzorgt publiciteit over de sport en berichtgeving aan de pers. Tevens bevordert ze de contacten tussen de afdeling, de verenigingen en de individuele leden door de uitgifte van de B-lijn.

Het verlenen van ondersteuning aan verenigingen

De schermvliegverenigingen zijn rechtspersonen en bepalen in die zin hun eigen beleid. De Afdeling en het afdelingsbureau fungeren als een dienstencentrum, waarop verenigingsbesturen een beroep kunnen doen. Dienstverlening kan bestaan uit het geven van informatie, het leggen van contacten en in het uitvoeren van activiteiten.

Representatie

De Afdeling Schermvliegen is uit naam van de KNVvL, de vertegenwoordiger van de schermvliegers internationale organisaties als FAI, CIVL en European Hang Gliding and Paragliding Union (EHPU) en onderhoudt contacten met andere (sport)organisaties zoals het NOC/NSF.

2.4 Doelstelling Afdeling Schermvliegen

Het kwaliteitssysteem is gerelateerd aan de doelstelling van de Afdeling Schermvliegen. De afdeling stelt zich ten doel de schermvliegsport in Nederland in de ruimste zin van het woord te bevorderen. Dit kan o.a. worden bereikt door:

- Verenigen van alle personen, al dan niet gegroepeerd in verenigingen, die in Nederland de schermvliegsport beoefenen en/of bevorderen
- een veilige beoefening van het schermvliegen door alle leden
- Het (laten) geven van cursussen
- Het stellen van eisen aan de opleidingen in de schermvliegsport
- Het onderhouden van een brevetteringsstelsel dat verzekerd dat brevethouders beschikken over voldoende bekwaamheid om op een veilige manier deel te nemen aan het luchtverkeer
- Geven van voorlichting en het maken van propaganda door middel van pers, radio en televisie en in het bijzonder door gebruikmaking van de publiciteitsmedia die de Vereniging ten dienste staan
- Ondersteuning van activiteiten die leiden tot het behoud van, dan wel verwerving van schermvliegergebieden
- Organiseren dan wel bevorderen van centrale kaderopleidingen
- Onderhouden van nauwe betrekkingen met overheidsinstanties en andere instellingen, voor zover vallende binnen de werkkring van de Afdeling
- Organiseren van en deelnemen aan nationale en internationale schermvliegwedstrijden
- Het tot stand brengen en onderhouden van betrekkingen met buitenlandse en internationale schermvliegorganisaties
- Het in studie nemen van onderwerpen die tot de schermvliegsport behoren en het bevorderen van proefnemingen op dat gebied
- Alle andere haar ten dienste staande wettige middelen

De Afdeling Schermvliegen heeft zich verbonden zich te houden en uitvoering te geven aan de voor haar relevante doelstellingen, normen en richtlijnen zoals beschreven in het Verenigingshandboek van de KNVvL. De verantwoording voor de invulling en uitvoering van het kwaliteitsbeleid ligt bij het bestuur van de afdeling. De kwaliteitsfuncties van de KNVvL toetsen regelmatig door onderzoek, rapportage en audits in hoeverre dit het geval is. Binnen de Afdeling Schermvliegen is hiervoor een kwaliteitsfunctionaris aangesteld.

2.5 Doelstelling van het kwaliteitshandboek

In dit handboek zijn de kwaliteitseisen van de Afdeling Schermvliegen vastgelegd met als doel de waarborging van opleiding en vluchtuitvoering met schermvliegtuigen volgens het door de KNVvL opgestelde beleid ten aanzien van het vliegen met schermvliegtuigen.

Dit handboek wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de Afdeling Schermvliegen en het HB van de KNVvL. De erkende opleidingsinstanties en de aangesloten organisaties dienen te voldoen aan deze kwaliteitseisen.

Het Bestuur van de Afdeling Schermvliegen is verantwoordelijk voor dit kwaliteitshandboek en fungeert dan ook als review board bij (belangrijke) aanpassingen ervan.

De eisen vastgelegd in dit handboek gelden uitsluitend voor verenigingen en leden van de KNVvL Afdeling Schermvliegen. Het schermvliegen vindt plaats op recreatieve basis.

De in dit handboek vastgelegde eisen ontslaan de houder van een schermvliegtuig niet van de eigen verantwoordelijkheid te allen tijde aan de Nederlandse (luchtvaart)wetgeving te voldoen voor zover deze van toepassing is.

2.6 Verklaring kwaliteitsbeleid Afdeling Schermvliegen

Het kwaliteitsbeleid van de Afdeling Schermvliegen beoogt het bevorderen van op veilige wijze schermvliegen met luchtwaardige vliegtuigen. Daartoe worden eisen gesteld aan het onderhoud, de opleiding en de uitvoering van de schermvliegvluchten door aangesloten organisaties, opleidingsinstanties en leden van de KNVvL Afdeling Schermvliegen. De ALV's, de instructeursopleiding, Instructeurs applicatiedagen, het Basisopleidingsplan en het Reglement Schermvliegen dienen tot instandhouding en verbetering van het kwaliteitsbeleid.

2.7 Toezicht

De divisie Luchtvaart van de Inspectie Verkeer en Waterstaat bewaakt en bevordert de veiligheid in de lucht. Hiermee draagt de inspectie bij aan een veilig, leefbaar en bereikbaar Nederland, met zo weinig mogelijk ongelukken, incidenten, milieuvervuiling.

Sinds oktober 2004 heeft de overheid alle eisen aan brevettering en medische geschiktheid laten vallen. De KNVvL is de partij die de uitdaging opnam en de examinering en brevettering ter hand nam. De Vereniging besloot dat de kwaliteit van de luchtsport niet op een lager niveau mocht komen te liggen dan die waarmee de zelfregulering werd ingeleid. In Appendix A is een overzicht weergegeven van de reglementen van de Afdeling Schermvliegen die dit mede moeten verzekeren.

De KNVvL waarborgt de internationale erkenning voor het uit te geven brevet. Om de internationale geldigheid te zekeren is wordt er samengewerkt met de FAI, de CIVL, EAS en de EHPU.

De Afdeling Schermvliegen van de KNVvL waarborgt de naleving van de in dit kwaliteitshandboek vastgelegde eisen door alleen schermvliegverenigingen en opleidingsinstanties te erkennen die zich conformeren aan het gezamenlijk als Afdeling Schermvliegen afgesproken beleid en de daaruit voortvloeiende reglementen.

2.8 KNVvL erkende opleidingsinstanties bij de Afdeling Schermvliegen

De KNVvL erkenning van opleidingsinstanties schermvliegen wordt verleend door het Afdelingsbestuur. De voorwaarden voor de erkenning staan vermeld in het Reglement Schermvliegen De KNVvL-erkenning wordt afgegeven voor de duur van 24 maanden. Op aanvraag van het instituut wordt de KNVvL-erkenning verlengd. Het bestuur zal de KNVvL-erkenning verlengen wanneer de opleidingsinstantie zich aan de gestelde regels heeft gehouden en er geen gerede twijfel bestaat of het opleidingsniveau voldoende kan worden gewaarborgd.

2.9 KNVvL erkende verenigingen bij de Afdeling Schermvliegen

De KNVvL erkenning van een vereniging wordt verleend door het Afdelingsbestuur. De voorwaarden voor de erkenning staan vermeld in het Afdelingsreglement.

3 Vluchtuitvoering

3.1 Algemeen

In Nederland kan men vanaf verschillende locaties schermvliegen. Voor alle vluchten geldt een aantal algemene richtlijnen, waarnaast per soort vlucht nog een aantal additionele regels geldt. Uiteraard dient te allen tijde de veiligheid gewaarborgd te blijven, al vanaf het moment van arriveren in het schermvlieggebied.

3.2 Lokale vluchten

Met lokale vluchten worden vluchten bedoeld waarbij de schermvlieger binnen de grenzen van het schermvlieggebied blijft waarvan gestart werd. De grenzen van het schermvlieggebied kunnen bepaald zijn door de grenzen van een SRZ (Special Rule Zone), door de grenzen bepaald door de ICAO-kaart Nederland, of op andere wijze zijn bepaald.

3.3 Overlandvluchten

Overlandvluchten zijn vluchten waarbij de straal van 5 km van het schermvlieggebied waar vandaan gestart wordt, wordt overschreden.

3.4 Lesvluchten

Lesvluchten zijn een onderdeel van de schermvliegopleiding. Onder de verantwoordelijkheid van een dienstdoend instructeur bij een KNVvL erkende Opleidingsinstantie kunnen vluchtonderdelen geoefend worden, waar de betreffende piloot op grond van zijn brevet nog geen bevoegdheid voor heeft.

3.5 Wedstrijdvluchten

Er worden wedstrijden georganiseerd in het overlandvliegen en het precisievliegen. Dit gebeurt in nationaal en internationaal verband. Bij nationale en internationale wedstrijden worden de wedstrijdregels van de FAI/CIVL gehanteerd.

3.6 Introductievluchten

Schermvliegers, in het bezit van een Schermvliegbrevet met de aantekening Tandemvliegen, die geïnteresseerden mee willen nemen, kunnen dat doen met een zogenaamde introductievlucht. Deze vlucht dient niet commercieel te zijn. Een vergoeding voor de onkosten is wel mogelijk. Degene die introductievluchten uitvoert dient er voor te zorgen dat elke passagier in begrijpelijke taal op de hoogte wordt gesteld en doordrongen is van de risico's van een vlucht met een schermvliegtuig. Hiertoe zal voor elke vlucht een briefing met de passagier worden gehouden. Het doel van deze briefing is het voorlichten van de passagier op het gebied van Schermvliegen en de vliegveiligheid in de ruimste zin van het woord.

3.7 Loggegevens

Iedere schermvlieger dient in een logboek gegevens te noteren die blijk geven van de opgedane ervaring. In een logboek komen tenminste de volgende gegevens:

- Datum van de vlucht
- Type schermvliegtuig
- Lier- of bergstart
- Starttijd van de vlucht
- Duur van de vlucht
- Bereikte hoogteverschil
- De meteorologische condities bij de start

4 Brevet- en ervaringseisen

4.1 Algemeen

De KNVvL geeft brevetten uit voor de luchtsporten. De schermvliegbrevetten worden namens de KNVvL uitgegeven door het Afdelingsbestuur. De procedures en eisen die verbonden zijn aan de aanvraag, zijn vastgelegd in het Reglement Schermvliegen.

4.2 Brevet- en ervaringseisen voor schermvliegers

Door de KNVvL worden schermvliegbrevetten uitgegeven. Deze brevetten worden verstrekt aan schermvliegers die een schermvliegopleiding hebben gevolgd bij een door de KNVvL Afdeling Schermvliegen erkende opleidingsinstantie. De minimum eisen die aan de opleiding worden gesteld, staan beschreven in het Basis Opleiding Plan (BOP) dat door de Afdeling Schermvliegen wordt uitgegeven. De brevetten en aantekeningen worden uitgereikt aan de schermvliegers die geslaagd zijn voor het theoretische en praktische examen, zoals dat omschreven staat in het Reglement Schermvliegen van de KNVvL Afdeling Schermvliegen.

De verlenging van een schermvliegbrevet en aantekening moet ten minste iedere twee jaar worden aangevraagd. De voorwaarden voor het verlengen van het schermvliegbrevet staan beschreven in het Reglement Schermvliegen.

5 Trainings- en bekwaamheidseisen

5.1 Algemeen

De opleiding tot schermvlieger vindt plaats binnen de erkende opleidingsinstanties. De minimum eisen die aan de opleiding worden gesteld, staan beschreven in het Basis Opleidingsplan dat door de Afdeling Schermvliegen worden uitgegeven. Het Basis Opleidingsplan heeft onder meer tot doel de standaardisatie van de opleidingen tot schermvlieger te bevorderen.

De kaderscholingscommissie doet voorstellen ten aanzien van de inhoud van opleidingen en legt deze voor aan de halfjaarlijkse vergadering van schermvlieg instructeurs. Het bestuur stelt vervolgens het Basis Opleidingsplan vast na overleg met de kaderscholingscommissie.

5.2 Training en bekwaamheid van de schermvlieger

Het examen voor het schermvliegbrevet bestaat uit een theorie-examen en een praktijkexamen. De benodigde vaardigheden voor de praktijkopleiding staan beschreven in het Reglement Schermvliegen.

Bijna alle schermvliegers vliegen ook in het buitenland. Om in het buitenland te kunnen schermvliegen kan door de KNVvL Afdeling Schermvliegen, conform de regels van FAI, internationale erkenning van het uitgegeven brevet worden verstrekt, de zogenaamde IPPI card.

5.3 Training en bekwaamheid van de instructeur

Sinds 2003 is een didactische deelopleiding een verplichting om een instructeursaantekening te kunnen behalen.

De toelatingseisen, de inhoud van de opleiding en de eindtermen staan omschreven in het Opleidingsprogramma Instructeurs Schermvliegen 3, het Toetsplan van de kwalificatie Schermvlieg instructeur 3 en de beschrijvingen van de Proeven van Bekwaamheid (PvB's).

6 Kwaliteit

Het kwaliteitsbeleid van de Afdeling Schermvliegen omvat in algemene zin:

- de kwaliteitsdoelstellingen
- een kwaliteitssysteem
- de wil van het bestuur en het kader om deze doelstellingen te halen en de financiële middelen en de capaciteit om dit te realiseren

De Afdeling Schermvliegen heeft zich verbonden zich te houden en uitvoering te geven aan de voor haar relevante doelstellingen, normen en richtlijnen zoals beschreven in het Verenigingshandboek van de KNVvL. De verantwoording voor de invulling en uitvoering van het kwaliteitsbeleid ligt bij het bestuur van de afdeling. De kwaliteitsfuncties van de KNVvL toetsen regelmatig door onderzoek, rapportage en audits in hoeverre dit het geval is. Binnen de Afdeling Schermvliegen is hiervoor een kwaliteitsfunctionaris aangesteld.

6.1 Kwaliteitssysteem

Het gedocumenteerde kwaliteitssysteem van de Afdeling Schermvliegen bestaat uit het Kwaliteitshandboek Schermvliegen, de kwaliteitsregistraties en goedgekeurde reglementen en richtlijnen.

Het Kwaliteitshandboek Schermvliegen beschrijft de organisatie van, en de te volgen procedures binnen de afdeling Schermvliegen. Het Kwaliteitshandboek is ingedeeld en uitgewerkt conform het Verenigingshandboek KNVvL.

In de kwaliteitsregistratie wordt de actuele stand van alle kwaliteitsgebieden vastgelegd en bijgehouden.

Het afdelingsbestuur draagt zorg voor de juiste implementatie van het gedocumenteerde kwaliteitszorgsysteem. Voor een juiste implementatie is het noodzakelijk de medewerkers te motiveren en met regelmaat het ingevoerde systeem te toetsen op geschiktheid en doeltreffendheid. Het bestuur draagt zorg voor de eventueel noodzakelijke aanpassingen.

6.2 Handboeken, reglementen en richtlijnen

De hier beschreven handboeken, reglementen en richtlijnen zijn gepubliceerd op de website van de Afdeling Schermvliegen: www.knvvvl-schermvliegen.nl. Alle KNVvL documenten zijn gepubliceerd op: www.knvvl-schermvliegen.nl.

Afdelingsreglement

De structuur en het functioneren van de Afdeling Schermvliegen zijn vastgelegd in het Afdelingsreglement. Ook het beheer van de financiën van de afdeling wordt gereguleerd in het Afdelingsreglement.

Reglement Schermvliegen

In het Reglement Schermvliegen zijn onder andere de regels betreffende de interne en externe veiligheid bij het vliegen omschreven. Ook de regels ten aanzien van de melding van incidenten zijn opgenomen in het Reglement Schermvliegen. De bevoegdheden van piloten en instructeurs zijn geregeld volgens een systeem van brevetten en aantekeningen, zoals omschreven in het Reglement Schermvliegen. Het Secretariaat Schermvliegen onderhoudt dagelijks het overzicht van de geldige brevetten en aantekeningen per lid, conform het AB. Dit administratief systeem kan tevens aangeven welke bevoegdheden binnen afzienbare tijd verlopen. Als service aan de leden wordt voorafgaand aan het verlopen van de bevoegdheid gewezen op de mogelijkheid tot verlenging. De leden zijn zelf verantwoordelijk voor het geldig houden van hun bevoegdheden.

Het Reglement Schermvliegen geeft aan hoe opleidingsinstanties moeten handelen om de status van 'KNVvL-erkend' opleidingsinstantie te behalen en te behouden.

Basisopleidingplan

Tijdens de praktijkopleiding wordt voortdurend gewerkt aan het vergroten van het veiligheidsbewustzijn van de (aspirant-)piloot, zoals omschreven in het Basisopleidingplan en uitgewerkt in het opleidingsplan van de 'KNVvL-erkende' opleidingsinstanties. Het bestuur van de

afdeling toetst periodiek het functioneren van de 'KNVvL-erkende' opleidingsinstanties door controle van het gebruikte opleidingsplan, leermiddelen en door middel van bezoeken aan het opleidingspraktijk.

Handboek Schermvliegen

De basis voor een veilige beoefening van het schermvliegen is de theorie welke is vastgelegd in het Handboek Schermvliegen. Het Handboek Schermvliegen behandelt tenminste de onderwerpen meteorologie, materialenkennis, vliegtechniek, aërodynamica en wetgeving. Daarnaast is verantwoorde omgang met ons leefmilieu één van de vele onderwerpen die behoren tot de leerstof van schermvliegers.

Keuringseisen Ierinstallaties voor schermvliegen

Door middel van de Keuringseisen Ierinstallaties voor schermvliegen wordt geborgd dat de gebruikte technische Ierinstallaties voldoen aan de gestelde eisen.

Commissiereglement

Dit reglement is geldig voor alle commissies. Daarnaast kan elke commissie besluiten aanvullende onderlinge afspraken te maken. Deze afspraken zijn geldig zodra zij schriftelijk aan het bestuur zijn voorgelegd en het bestuur heeft verklaard geen bezwaar te hebben.

Sanctiereglement en Reglement van Beroep

Het bestuur van de Afdeling Schermvliegen stelt zich tot taak om door middel van motivatie en begeleiding een correcte naleving van het gedocumenteerde kwaliteitssysteem te bewerkstelligen. Daar waar naar oordeel van het bestuur en/of ledenvergadering op grove wijze afgeweken wordt van de gedocumenteerde reglementen en richtlijnen zal gehandeld worden volgens het Sanctiereglement. Samen met het Sanctiereglement is een Reglement van Beroep ingesteld.

WADA Code-proof Dopingreglement

Dit Dopingreglement is gebaseerd op de World Anti-Doping Code, zoals deze in maart 2003 te Kopenhagen is vastgesteld door (inter)nationale sportfederaties en overheden. Dit reglement is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen en de vereisten die de Code stelt en is getoetst aan de Nederlandse wetgeving alsmede aan fundamentele rechtsbeginselen.

Gedragscode General Aviation

Het doel van de gedragscode is om vliegtuigbestuurders in de (ongemotoriseerde en gemotoriseerde) recreatieve luchtvaart een houvast te bieden bij het bepalen van normen bij het vliegen in de nabijheid van natuurbeschermingsgebieden, aaneengesloten bebouwing, verzamelingen van mensen en evenementen. Het hanteren van deze code en het daarbij vereiste vliegerschap is een belangrijke voorwaarde voor het draagvlak van de luchtvaart bij de Nederlandse bevolking en het voorkomt mogelijk nadere regelgeving door de overheid.

Vliegtuigbestuurders zijn op de naleving van gedragscodes aanspreekbaar; wanneer zij zich er niet aan houden, kan dat binnen de organisatie waar zij deel van uitmaken sancties tot gevolg hebben. Uitgangspunt blijft echter de eigen verantwoordelijkheid van de vliegtuigbestuurder.

6.3 Kwaliteitscontrole

Audits

Audits zijn systematische en onafhankelijke onderzoeken teneinde vast te stellen dat de uitvoering van de werkzaamheden overeenstemt met de eraan ten grondslag liggende procedures / instructies. Het doel van audits is het vaststellen dat het vliegbedrijf en opleidingen met schermvliegtuigen, vallend onder de Afdeling Schermvliegen, veilig worden uitgevoerd.

Audit planning

Het streven is om Audits uit te voeren in een twee-jaarlijkse cyclus. Iedere procedure zal daarbij in de loop van de tijd aan een audit moeten worden onderworpen. De uitvoering hiervan is echter afhankelijk van de invulling van de voor de audits benodigde functies. De audits zullen eerst volgens planning worden uitgevoerd als die functies op adequate wijze zijn bezet.

Audit uitvoering

Audits worden uitgevoerd door de kwaliteitsfunctionaris en een tweede auditor, aangesteld door de Afdeling Schermvliegen.

Auditors

Auditors zijn gekwalificeerd om audits uit te voeren.

Omgang met bevindingen van audits

Een audit zal worden gerapporteerd in een Audit Report. Hierin staan de waarnemingen van de auditor, de bevindingen en een conclusie van de audit. Bevindingen bij audits kennen drie niveaus:

Level 1	directe negatieve invloed op de veiligheid	dient direct te worden gecorrigeerd
Level 2	indirecte negatieve invloed op de veiligheid	bevinding zal uiterlijk binnen drie maanden of zoveel korter als auditor en auditee overeenkomen
Level 3	opmerking	bevinding heeft geen actietermijn

Audit-resultaten worden ter kennis gesteld aan het bestuur van de KNVvL erkende opleidingsinstantie of de aangesloten vereniging waar de audit is uitgevoerd. Nadat de auditee gelegenheid heeft gekregen commentaar op het Audit Report te geven, worden de Audit-resultaten ter kennis gesteld aan het bestuur van de Afdeling Schermvliegen.

Geschillen

Een geschil tijdens een audit tussen auditor en auditee zal worden voorgelegd aan de technische commissie als het om techniek of luchtwaardigheid gaat en aan de commissie veiligheid als het het vliegbedrijf betreft. Indien het geschil aldus niet kan worden beslecht, wordt het geschil voorgelegd aan het bestuur van de Afdeling Schermvliegen dat een beslissing neemt. Indien ook dan geen overeenstemming kan worden bereikt, wordt gehandeld conform het reglement geschillen van de KNVvL.

7 Veiligheid

7.1 Algemeen

Het vliegen met een schermvliegtuig dient op een zodanige wijze te geschieden dat bij de uitvoering ervan geen personen of zaken, in de lucht of op de grond, onnodig in gevaar worden gebracht. Dit hoofdstuk geeft een aantal principes van veiligheid die nodig zijn om de risico's van schermvliegen te minimaliseren. Tijdens de opleiding tot schermvlieger komt het onderwerp uitgebreid aan bod.

Het mag duidelijk zijn dat een ieder die zich actief in de schermvliegsport ophoudt zich gedisciplineerd aan de veiligheidsvoorschriften houdt. Dat houdt ook in dat de schermvliegers elkaar corrigeren wanneer dit noodzakelijk is.

7.2 Veiligheid van het schermvliegtuig

Om de veiligheid van het schermvliegtuig te waarborgen, dient het een typegoedkeuring te bezitten. Voor deze goedkeuring worden de normen van de DHV en de CEN norm 926-2 gehanteerd. Daarnaast dient het schermvliegtuig periodiek gekeurd te worden conform de regels die daarover zijn opgenomen in het Reglement Schermvliegen.

7.3 Veiligheid van de schermvliegpiloot

Door de ervaringen uit het verleden is gebleken dat recente vliegervaring de vliegstandaard drastisch verhoogt. Wie weinig vliegt of een lange tijd niet heeft gevlogen, heeft een lage vliegstandaard. Statistisch geeft dit het grootste risico op incidenten of ongevallen.

Een eerste stap voor een succesvolle verbetering van de veiligheid van een activiteit of piloot is het bepalen wat het huidige niveau van veiligheid is. Ook in de luchtvaart baseert men elk initiatief om de veiligheid te verbeteren op informatie die je beschikbaar hebt over ongevallen en incidenten. In het Reglement Schermvliegen is bepaald, dat het melden van ongelukken en ernstige incidenten verplicht is. Op basis van de meldingen van voorvallen of bijna-ongelukken kunnen we lessen trekken over schermvliegtuigen, omstandigheden, vliegtechniek of besluiten. Die informatie wordt op verschillend manieren gepubliceerd, natuurlijk zonder een piloot te identificeren die een ongeval heeft gemeld.

7.4 Veiligheid in de omgeving van het schermvliegtuig

Zien en gezien worden is veiligheidsregel nummer één. De vlieger dient daarom te allen tijde zorg te dragen voor goed zicht. In de opleiding wordt hier veel aandacht aan besteed. De voorrang- en uitwijkregels voorkomen dat schermvliegtuigen door miscommunicatie (bijna) botsingen veroorzaken. Deze worden in de opleiding geleerd. Wanneer een schermvliegtuig zich in startpositie bevindt, kijkt de vlieger alle kanten op om zich ervan te vergewissen een veilige start te maken.

De weersomstandigheden moeten binnen de gehanteerde limieten liggen die in het schermvlieggebied gebruikelijk zijn. Het schermvliegtuig is volgens de Nederlandse Luchtvaartwetgeving een luchtvaartuig en er dient altijd voldaan te worden aan de luchtvaartregels voor het vliegen in zichtweersomstandigheden (VFR). Voor deze eisen wordt verwezen naar het Luchtverkeersreglement en de VFR gids (AIC-B).

7.5 Veiligheid op het schermvlieglieterrein

Degenen die zich op het schermvlieglieterrein bevinden, dienen op de hoogte te zijn van de veiligheidsregels van het terrein. Op een vliegdag is er veel bedrijvigheid op het veld waarbij onoplettendheid sneller tot een incident leidt. Om dit te voorkomen is het noodzaak naar alle kanten uit te kijken. Niet alleen opzij, maar ook omhoog. Niemand mag voor de schermvliegtuigen langslopen die klaar staan voor vertrek.

7.6 Gedragscode

- Schermvliegers moeten zich bewust zijn van de gevaren
- Schermvliegers zijn verantwoordelijk voor hun daden
- Schermvliegers promoten de sport door veilig de sport te beoefenen
- Schermvliegers beheersen alle basisvaardigheden voordat zij de lucht in gaan
- Schermvliegers houden elkaar in de gaten
- Schermvliegers zorgen dat hun schermvliegtuigen in orde zijn
- Schermvliegers zijn gedisciplineerd
- Schermvliegers zijn op de hoogte van de regels
- Schermvliegers begrijpen het nut, de noodzaak en het doel van veiligheid
- Schermvliegers zorgen met elkaar voor een veilige sport
- Alle betrokkenen in de lucht en op de grond dragen bij aan de veiligheid

Voor het ordelijke verloop van de activiteiten op en rond het start- en landingsterrein zijn de piloten zelf verantwoordelijk. Indien de activiteiten plaatsvinden bij een erkende opleidingsinstantie is de houder van die opleidingsinstantie eindverantwoordelijk. Indien de activiteiten plaatsvinden bij een aangesloten vereniging is het bestuur van die vereniging eindverantwoordelijk.

Door middel van een duidelijke en volledige briefing zal aan de piloten duidelijk gemaakt worden welke speciale aanvullingen op de algemeen geldende regels van kracht zijn. Hierbij wordt aandacht geschonken aan de indeling van het start- en landingsterrein, het te vliegen circuit en de eventuele startvolgorde. Voor het ordelijke verloop van starts wordt een startleider aangewezen. In alle gevallen blijft de piloot zelf verantwoordelijk voor de uitgevoerde handelingen.

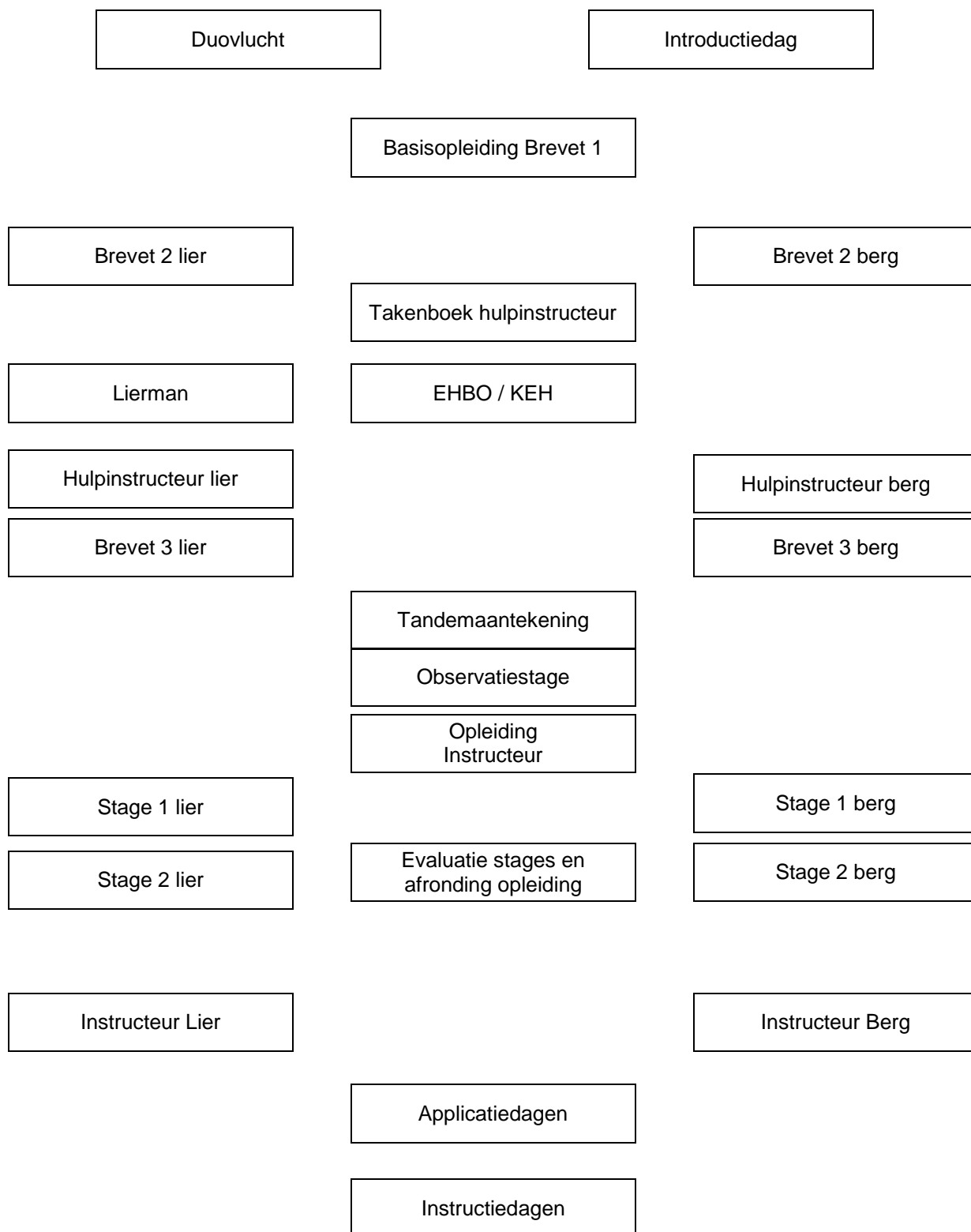
Alle leden van de KNVvL dienen zich te houden aan de regels van de KNVvL en in het bijzonder aan het "Dopingreglement Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Luchtvaart" en de "Gedragscode General Aviation".

8 Titel en inwerkingtreding

Dit reglement kan worden aangehaald onder de titel: "Kwaliteitshandboek Afdeling Schermvliegen 2007" en is goedgekeurd in de vergadering op de vergadering van het afdelingsbestuur van de Afdeling Schermvliegen van 11 december 2007.

Dit reglement treedt in werking op 31 december 2007.

Appendix A: Opleidingsschema tot en met het instructeursniveau

Appendix B: Organisatie KNVvL en afdeling

